

Nadużycia w obrocie finansowym a regulacje prawne

Prezentacja na Seminarium standaryzacyjne

XII edycja

Dariusz Kozłowski – Wiceprezes Centrum Prawa Bankowego i Informacji sp. z o.o.

Infrastruktura sektora bankowego i główne przepływy informacji

Prawo bankowe art. 105 ust. 4

„Banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:

- 1) bankom – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych ...”

W zakresie bezpieczeństwa Banki ze sobą nie konkurują

Przeciwdziałanie przestępstwom m. in.:

- wyłudzeniom kredytów,
- kradzieży środków z rachunku bankowego (bankowość elektroniczna: fishing, vishing, szkodliwe oprogramowanie, skimming),
- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- napadom na placówki bankowe,
- przestępstwom pracowniczym.

BAZA URZĄDZEŃ FRAUDOWYCH (17)

ATM Crime (3)

Bezpieczeństwo informacji (20)

Dyskusje (48)

E-Fraud (49)

- Instrukcja użytkownika (1)
- Listy kontaktowe (5)
- Phishing (35)
- Posiedzenia FBTE - materiały (8)
- Spotkania GR FBTE - materiały (0)

Falsherstwo (68)

Fraudy kartowe (32)

Fraudy pracownicze (45)

Materiały (43)

Napady (21)

Pozostałe (w tym IBSA) (13)

Pranie pieniędzy AML (w tym rachunki) (12)

ZBP - Komunikaty i Informacje (62)

- Komunikaty i Informacje (60)
- Wyroki (2)

Wszystkie wątki Ostatnio aktywne wątki Ukryte wątki Dodaj nowy wątek Obserwuj wątek

Nieautoryzowany debet (stacje benzynowe UK) / Fraudy kartowe

Miejscowość: WIELKA BRYTANIA (EUROPA)

2011-04-12 17:40

Edytuj Ukryj

Witajcie,

Mamy przypadek nieautoryzowanego debetu po autoryzacjach na 1 GBP i dociążeniach w wysokości do 100 GBP (MCC 5542 Automated Fuel Dispenser (m.in. Tesco, Asda)). Karta debetowa MasterCard.

PESEL klienta: 4, Jacek

Prośba o dopisanie w tym wątku Waszych przypadków

Pozdrawiam

Komentarze

2011-04-15 14:43

Edytuj Usun

Witam,

my również mamy podobny przypadek - nasz klient to DOMINIK, zam. TOMASZÓW MAZOWIECKI, pesel Złożyliśmy zawiadomienie. Sprawa się toczy ale jest nieco utrudniona ponieważ delkwent...zmarł.

Od kolegów z Węgier uzyskaliśmy informację, że podobny proceder realizowany jest również tam. I podobnie jak my, Węgrzy też wymieniają się danymi osób zaangażowanych w proceder.

pozdrawiam

2011-04-21 18:37

Edytuj Usun

Witam,

Mamy kolejny podobny przypadek: DANIEL, zam ILAWA pesel

pozdrawiam

2011-07-19 15:58

Edytuj Usun

Cześć, u nas też uaktywniła się grupka z Wrocławia, działająca zgodnie z opisanym powyżej sposobem. Charakterystyczne jest u nich że rachunki świeżo po otwarciu zaillane sa niewielką kwotą max 50 pln, przelewem zewnętrznym. Poniższe nr to raczej słupy, ale kto wie? 64 3137 66. 96 6707 3

2011-07-22 14:42

Edytuj Usun

6707 3 - mamy ... z niezłym debetem już wyrobionym

660 96 - jest. Na razie jeszcze niczego nie zmajstrowali

6... 7 - też jest i na razie zero ruchów.

72... 757 - tego nie mamy.

Bartek, zgłaszaliście już może sprawę do prokuratury albo na policję?

2011-09-05 09:35

Edytuj Usun

Cześć,

mamy do czynienia z identycznym przypadkiem. Klient wykazał się sprytem przez 2 miesiące aktywnie korzystał z rachunku, nie dokonywał dużych wpłat ale licznych małych transakcji, sprzedawał również na allegro (5 transakcji, konto zawieszona).

Zanotujcie Pana Jarosław M: 57 3.

pozdrawiam

m

2011-11-24 16:53

Edytuj Usun

Witajcie,

Sprawdźcie sobie także Krzysztof Ś 771 33

Pozdrawiam

Opis przypadku

1. Klient zawarł umowę o kredyt konsolidacyjny na kwotę 100 000 PLN
2. Środki wypłacone w dwóch transzach:
  - 80 000 PLN na rachunek osobisty,
  - 20 000 PLN na rachunek kredytowy prowadzony na rzecz klienta w innym Banku.
3. Po 7 dniach obowiązywania umowy, klient dokonał całkowitej spłaty kredytu, gotówką w oddziale Banku
4. Większa część uruchomionej kwoty nadal znajduje się na rachunku osobistym klienta.

Prawo bankowe art. 106a ust 1

1. *W razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że działalność banku jest wykorzystywana w celu ukrycia działań przestępczych lub dla celów mających związek z przestępstwem skarbowym lub innym przestępstwem niż przestępstwo, o którym mowa w **art. 165a**, lub **art. 299** Kodeksu karnego - bank zawiadamia o tym prokuratora, Policję albo inny właściwy organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego.*

Uzasadnienie zgłoszenia (podejrzenie prania brudnych pieniędzy)

1. Spłata w ciągu kilku dni od uruchomienia kredytu
2. Spłata zobowiązania gotówką w oddziale Banku
3. Nieuzasadnione ekonomicznie zaciągnięcie zobowiązania
4. Prawdopodobne działanie klienta w celu uzyskania dokumentu uzasadniającego posiadanie środków

Prawo bankowe art. 106a ust.3-10 i art. 106d

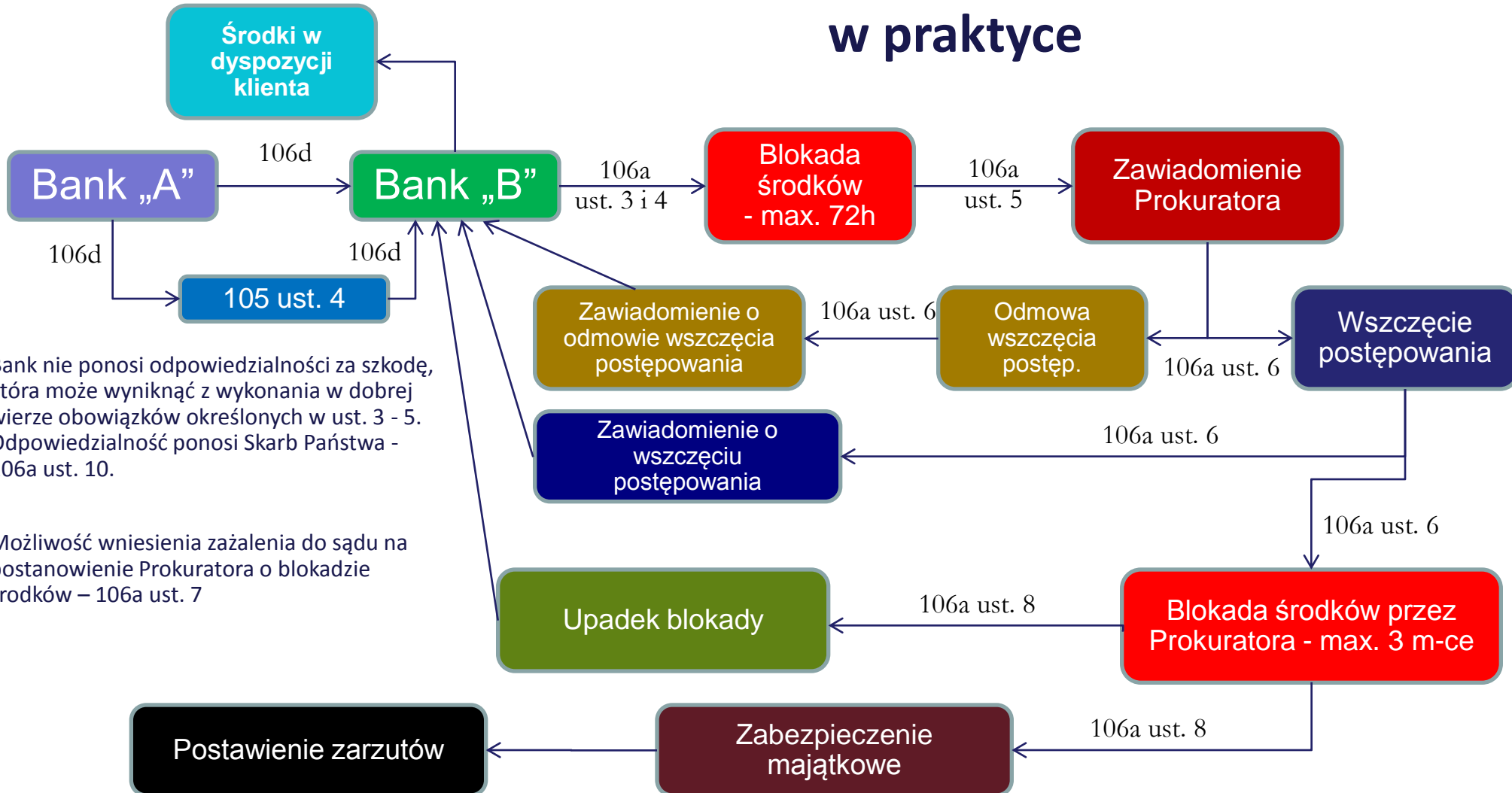
- blokowanie środków na rachunku bankowych lub ich zwrotu na rachunek „zleceniodawcy” – w przypadku działalności przestępczej innej niż pranie pieniędzy lub akty terrorystyczne,
- udostępnianie informacji o powyższych przestępstwach przez banki i SKOK innym bankom i SKOK.

art.106d Udostępnianie tajemnicy bankowej

*„Banki i instytucje, o których mowa w **art. 105 ust. 4**, mogą przetwarzać i udostępniać innym bankom informacje objęte tajemnicą bankową, w przypadkach:*

- 1) uzasadnionych podejrzeń, o których mowa w **art. 106a**,*
- 2) przestępstw dokonywanych na szkodę banków, instytucji kredytowych, oraz instytucji finansowych i ich klientów w celu i zakresie niezbędnym do zapobiegania tym przestępstwom”*

Zastosowanie art. 106a ust.3-10 i art. 106d w praktyce

Przeciwdziałanie przestępczości w bankowości

1. **działania wewnętrzne** – rozwiązania organizacyjne wewnątrz w bankach – compliance, regulacje wewnętrzne, jednostki audytu wewnętrznego,
2. **działania zewnętrzne** - współpraca środowiskowa oraz z zainteresowanymi instytucjami, urzędami i podmiotami zewnętrznymi:
  - organami ścigania,
  - UKNF i GIIF,
  - działania legislacyjne,
  - działania profilaktyczne – edukacja
  - działania na rzecz ponadsektorowej wymiany informacji

Rejestry urzędowe

1. Rejestr Zastawów / Centralna Informacja o Zastawach Rejestrowych
2. Centralna Baza Danych Ksiąg Wieczystych
3. Krajowy Rejestr Sądowy – Centralna Informacja KRS
4. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej – CEIDG
5. Krajowa Ewidencja Podatników - Rejestr NIP
6. Rejestr Zastawów Skarbowych / Centralny Rejestr Zastawów Skarbowych
7. Rejestr PESEL oraz OEWiUDO
8. Centrala Ewidencja Pojazdów (CEP)
9. Centrala Ewidencja Kierowców (CEK)
10. Rejestr REGON
11. Ewidencja Gruntów i Budynków
12. Rejestr Cen i Wartości Nieruchomości
13. Rejestr Aktów Poświadczenia Dziedziczenia

Gestor:

1. Rejestr Zastawów / Centralna Informacja o zastawach rejestrowanych

- *przepisy ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów nie przewidują możliwości zawarcia umowy w celu udostępniania informacji z Centralnej Informacji.*
- ✓ **konieczne zmiany legislacyjne:** „Minister Sprawiedliwości na podstawie umowy może udostępniać, za pomocą środków teletransmisji danych, odpisy i zaświadczenia, o których mowa w ust. 2 dystrybutorom danych. W przypadku instytucji finansowych, dystrybutorem danych może być instytucja, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe”.

2. Centralna Baza Danych Ksiąg Wieczystych

- *przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece nie przewidują możliwości zawarcia umowy w celu udostępniania informacji z Centralnej Informacji.*
- ✓ **konieczne zmiany legislacyjne:** „Centralna Informacja na podstawie umowy udostępnia bezpośredni dostęp do bazy danych ksiąg wieczystych bankom oraz instytucjom kredytowym. Udostępnianie może nastąpić za pośrednictwem dystrybutora danych, w tym za pośrednictwem instytucji, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe.”

3. Krajowy Rejestr Sądowy – Centralna Informacja KRS

- *przepisy ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym nie przewidują możliwości zawarcia umowy w celu udostępniania informacji oraz kopii dokumentów spółek z Centralnej Informacji.*
- ✓ **konieczne zmiany legislacyjne:** „Centralna Informacja udostępnia odpłatnie na podstawie umowy za pomocą środków teletransmisji danych informacje ....”

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej – CEIDG

- ✓ zgodnie z art. 39 ust. 2 z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej dane z CEIDG **mogą być płatnie udostępniane za pomocą urzędzeń teletransmisji** innym podmiotom do ponownego wykorzystania w celach komercyjnych i niekomercyjnych.
- ✓ przepis art. 39 ust. 4 ustawy **wymaga zawarcia w tym celu z ministrem właściwym do spraw gospodarki umowy** określającej przynajmniej zakres udostępnianych danych i warunki techniczne ich udostępnienia.
- **przepis art. 39 ust 5 ustawy zabrania możliwości dalszego przekazywania innym podmiotom tych danych, ani ich fragmentów** (zmiana wprowadzona 16 września 2011 r).

Ministerstwo Finansów

1. Krajowa Ewidencja Podatników - Rejestr NIP

- ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz niektórych innych ustaw wyłącza NIP z zakresu tajemnicy skarbowej. **Jednak przepisy nie umożliwiają zawarcia umowy w celu udostępniania danych zgromadzonych w KEP.**
- ✓ **konieczne zmiany legislacyjne:** „*udostępniania danych jednostkowych, w drodze weryfikacji oraz za pomocą urzędzeń teletransmisji danych bankom i instytucjom kredytowym obowiązującym stosować środki bezpieczeństwa polegające na identyfikacji klienta i weryfikacji danych jego dotyczących w trybie określonym w art. 112 c ustawy Prawo bankowe, w tym za pośrednictwem instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 tej ustawy.*”

2. Rejestr Zastawów Skarbowych / Centralny Rejestr Zastawów Skarbowych

- przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa nie stanowią o możliwości zawierania umowy w celu udostępniania danych zawartych w Rejestrze zastawów skarbowych.
- ✓ **konieczne zmiany legislacyjne:** „*organ prowadzący rejestr, na podstawie umowy, może udostępniać informacje o obciążeniu rzeczy lub prawa zastawem skarbowym oraz o wysokości zabezpieczonego zastawem skarbowym zobowiązania podatkowego lub zaległości podatkowej bankom oraz instytucjom kredytowym za pośrednictwem dystrybutora danych, w tym za pośrednictwem instytucji, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe.*”

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

1. Rejestr PESEL oraz OEWiUDO

- ✓ ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, daje możliwość udostępniania danych z rejestru PESEL osobom trzecim, jeżeli wykażą interes prawny
- ✓ zakres danych udostępnianych jest zawężony jedynie do adresu
- ✓ dane udostępnia się za pomocą urzędzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji - dane zostaną porównane z danymi zawartymi w rejestrach PESEL i OEWiUDO. Wynikiem udostępniania tych danych jest potwierdzenie zgodności przekazanych danych albo raport niezgodności danych.

2. Centrala Ewidencja Pojazdów (CEP) oraz Centrala Ewidencja Kierowców (CEK) – (dawniej CEPiK)

- ✓ ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, przewiduje możliwość udostępniania danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji innymi podmiotom, jeżeli wykażą swój uzasadniony interes.
- ✓ **zmiana legislacyjna:** *art. 80 c ust. 7 stanowi o możliwości udostępniania danych lub informacji w drodze teletransmisji danych, bez konieczności składania pisemnego wniosku jedynie podmiotom publicznym - rozszerzenie tego zakresu również na banki i instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe.”*

Główny Urząd Statystyczny

Rejestr REGON

- ✓ zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej GUS oraz urzędy statystyczne udostępniają na indywidualne odpłatne zamówienia wyciągi z rejestru podmiotów gospodarki narodowej.
- ✓ wyciągi te mogą być wydawane drukiem lub w innej formie z wykorzystaniem dostępnych środków techniki
- **niestety ustawa nie umożliwia zawierania umowy w celu udostępniania informacji z Rejestru.**
- ✓ ***konieczna zmiana legislacyjna:*** „...umożliwia zawierania umowy w celu udostępniania informacji z Rejestru bankom i instytucjom kredytowym obowiązującym stosować środki bezpieczeństwa polegające na identyfikacji klienta i weryfikacji danych jego dotyczących w trybie określonym w art. 112 c ustawy Prawo bankowe, w tym za pośrednictwem instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 Prawo bankowe.”

Starostwa

Ewidencja Gruntów i Budynków oraz Rejestr Cen i Wartości Nieruchomości

- ✓ zgodnie z art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne starosta udostępnia dane ewidencji gruntów i budynków zawierające dane osobowe właściciela (zaś do czasu uregulowania tytułu własności, wykazuje się także osobę władającego), a w odniesieniu do gruntów państwowych i samorządowych - inne osoby fizyczne lub prawne, w których władaniu znajdują się grunty i budynki lub ich części
- ✓ wydaje wypisy z operatu ewidencyjnego, zawierające takie dane osobowe, na żądanie innych podmiotów, które wykażą interes prawny
- nie istnieje możliwość zawarcia umowy z dysponentem ewidencji, czyli starostą, w zakresie udostępniania danych ponieważ zarówno Ewidencja jak i Rejestr nie są prowadzone w systemie elektronicznym

(§ 44 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z 29.03.2001 r w sprawie ewidencji gruntów i budynków „Do zadań starosty związanych z prowadzeniem ewidencji należy utrzymanie systemu informatycznego obsługującego bazy danych ewidencyjnych w ciągłej gotowości operacyjnej”)

Krajowa Rada Notarialna

1. Rejestr Aktów Poświadczenia Dziedziczenia
2. Notarialny Rejestr Testamentów (NORT)

✓ Rejestry dostępne są za pośrednictwem Internetu pod adresem: <https://notariat.rejestry.net.pl>.

Nowe inicjatywy:

1. Rejestr pełnomocnictw notarialnych
2. Rejestr małżeńskich umów majątkowych

Realne blokady

1. Brak ustalonych zasad współpracy z podmiotami prywatnymi
2. Długotrwałe procedury administracyjne:
  - ✓ blokady prawne
  - ✓ formularze sekwencyjnie inicjujące procesy administracyjne
3. Silosowa architektura systemów:
  - ✓ problemy z jakością i dostępnością danych - jakość danych kontrolowana wyłącznie przez prowadzącego rejestr
  - ✓ dane aktualizowane lokalnie z niską częstotliwością uaktualniania
4. Systemy uwierzytelniania: tworzone dla pojedynczych procesów
konieczność wielokrotnego dostosowywania
5. Opłaty za dostęp

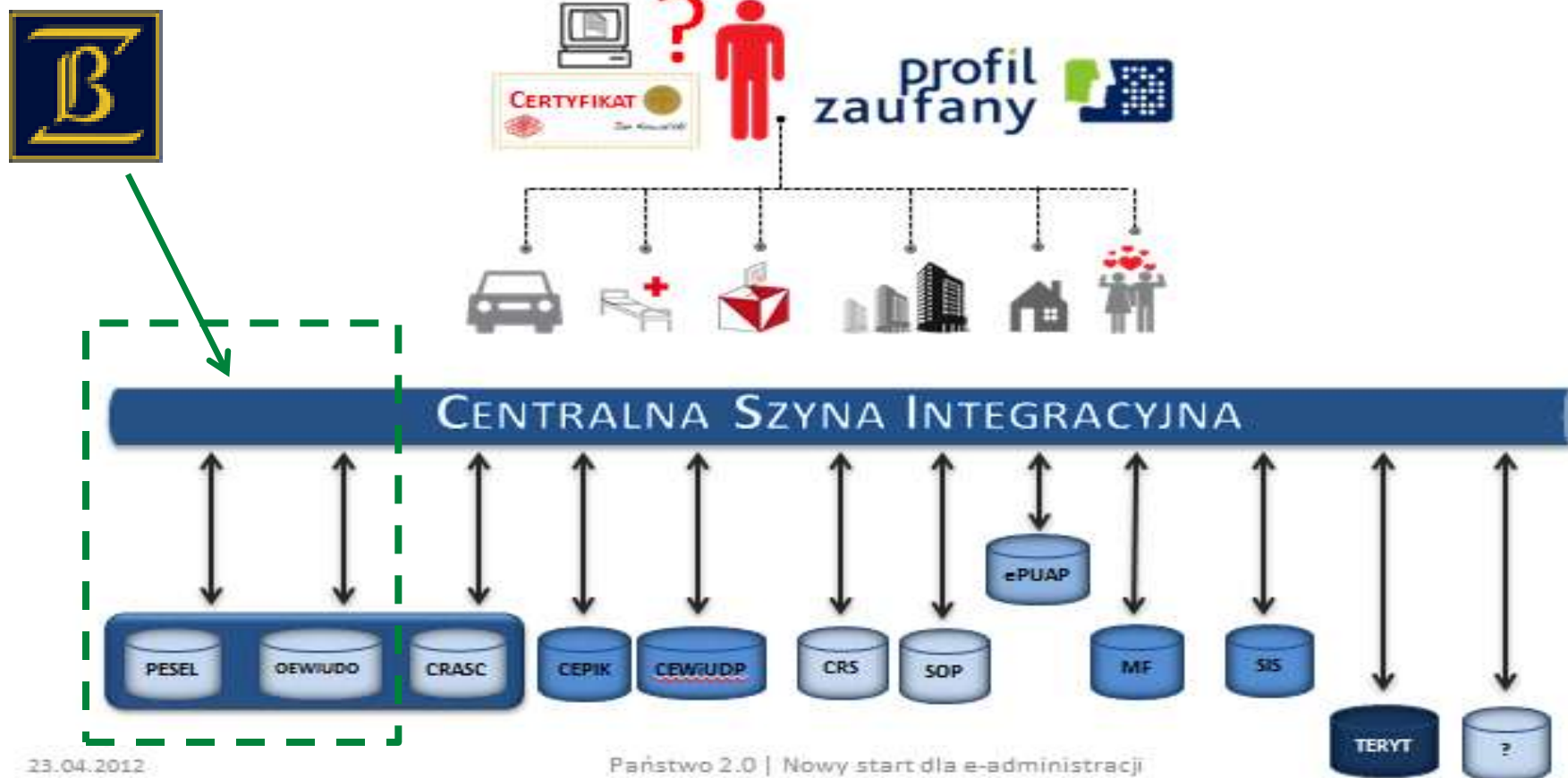

Realne blokady

Nazwa rejestru/ewidencji	Opłaty
PESEL	10 zł od jednostkowej weryfikacji Wg projektu rozporządzenia RM-23.03.2011r.- Opłatę za udostępnienie danych z rejestru PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji - ustala się w wysokości 0,30 zł od jednej weryfikacji
OEWiUDO	10 zł od jednostkowej weryfikacji
Centralna Ewidencja Pojazdów	Udostępnianie danych lub informacji dla celów komercyjnych jest odpłatne, a opłatę oblicza się wg podanego w rozporządzeniu wzoru (§ 6 ust. 2 i ust. 4 rozporządzenia MSWiA ws. Centralnej ewidencji pojazdów).
Rejestr Zastawów/CI o zastawach rejestrowych	Za odpis lub informację -15 zł Za podanie numeru pozycji zastawów- 10 zł
Krajowy Rejestr Sądowy	Rejestr przedsiębiorców i Rejestr stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej Odpis pełny- 60 zł Odpis aktualny- 30 zł Wyciąg- dział I- 10 zł –każdy nast.- 5 zł Wydanie pisemnej informacji – 5zł Rejestr dłużników niewypłacalnych Opłata za: Odpis pełny- 60 zł Odpis aktualny- 30 zł
Centralna Informacja Ksiąg Wieczystych	1) udzielanie informacji na stronie MS – bezpłatne 2) wydanie: a) odpisu zwykłego z KW - 30 zł , b) odpisu zupełnego - 60 zł , c) zaświadczenia o zamknięciu KW - 10 zł
Rejestr Zastawów Skarbowych	wydanie wypisu - 50 zł
Centralny Rejestr Podmiotów – Krajowa Ewidencja Podatników (CRP KEP)	Brak rozporządzenia w tym zakresie
Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG)	Brak rozporządzenia w tym zakresie
Ewidencja gruntów i budynków	Rejestr ewidencji gruntów i budynków w postaci cyfrowej 12,00 zł za każdy przeglądany obręb Dane o przedmiocie ewidencji gruntów i budynków Opłata: 4,00 złote za każdą działkę, budynek lub lokal
Rejestr cen i wartości nieruchomości	Opłata: 4,00 złote za każdą działkę, budynek lub lokal.
Rejestr REGON	Opłaty są zależne od zakresu zamawianych informacji

Oczekiwania

Planowane przez ZBP zmiany do ustawy Prawo bankowe

*Art. 106d. 1. Banki i instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4, mogą przetwarzać i udostępniać innym bankom **i zakładom ubezpieczeń informacje, w tym informacje objęte tajemnicą bankową**, w przypadkach:*

- 1) uzasadnionych podejrzeń, o których mowa w art. 106a ust. 3,*
- 2) przestępstw dokonywanych na szkodę banków, instytucji kredytowych, oraz instytucji finansowych i ich klientów w celu i zakresie niezbędnym do zapobiegania tym przestępstwom.*

Podsumowanie

Potrzeba budowy **SYSTEMU**, gwarantującego bezpieczeństwo naszych klientów, w którym:

- przepisy będą nas wspierały,
- będziemy budować relacje z instytucjami i urzędami państwowymi w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne,
- będziemy mogli wymieniać się doświadczeniami i wiedzą.

Dziękuję za uwagę

Dariusz Kozłowski

Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o.

00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8

tel. (22) 48 68 405

e-mail: dariusz.kozlowski@cpb.pl